

RETNINGSLINJER SKOLESKYSS FOR ELEVER I VIDEREGÅENDE SKOLER

VIKEN FYLKESKOMMUNE

Vedtak i fylkestinget i Viken 24.11.2021:

Retningslinjer for skoleskyss for elever i den videregående skole i Viken vedtas.

På bakgrunn av vedtatte felles retningslinjer vil det i tillegg bli utarbeidet veiledere med oppdaterte regeltolkninger, rutinebeskrivelser, årshjul mv. av de enkelte kollektivselskapene Brakar, Ruter og Østfold Kollektivtrafikk.

Det er en klar målsetning å sikre likebehandling i Viken også på dette nivået. Selskapene behandler søknader og organiserer skoletransporten, og veilederne vil i større grad beskrive reglens innhold og rutiner, også basert på det enkelte selskaps organisering av transporten. Det er en forutsetning at elever som allerede har fått innvilget en rettighet etter tidligere retningslinjer, ikke mister denne rettigheten på grunn av de nye retningslinjene.

Veilederne vil kunne gå mer i detalj og forklare rettigheter og plikter nærmere både for saksbehandlerne i kollektivselskapene og elever og foresatte. I Viken har Akershus, Buskerud og Østfold hatt hver sine retningslinjer for skoleskyss i videregående skole.

Det fremmes nå forslag til felles retningslinjer for skoleskyss for elever i videregående skole i Viken, med ikrafttredelse fra og med skoleåret 2022-23. Retningslinjene er basert på opplæringsloven og friskoleloven, med tilhørende forarbeider, forskrifter og rundskriv. Retningslinjene bør gjennomgås hver fylkestingsperiode.

Merknad i komité for samferdsel (støttes i fylkestinget av Ragnar Dahl (Pp)):

Komiteens medlemmer vil understreke viktigheten av at skoleskyssen er så sømløs som mulig, og at der skoleskyssen krysser kommunegrenser der ulike kollektivselskap har ansvar for skoleskyssen, skal ikke dette føre til at elevene får et dårligere skoleskysstilbud. Dette medlem legger til grunn at fylkesrådet påser at elever som har skoleskyss som krysser tidligere fylkesgrenser skal ha et like gode skoleskysstilbud som andre elever i videregående skole. Skoleskysstilbudet må sørge for en reell mulighet til å velge skole i eget fylke, også for elever i kommuner der det er avtaler med andre fylker om skoleplasser.

Innhold

1	Overordnet målsetting for skoleskyssen.....	5
2	Ansvar for skoleskyss.....	5
2.1	Planlegging og organisering.....	5
2.2	Kollektivselskapenes administrative områder	5
2.3	Økonomisk ansvar	5
3	Rett til skoleskyss	6
3.1	Hvem skyssordningen omfatter	6
3.2	Dispensasjon fra retten til gratis skoleskyss.....	6
3.3	Skoleskyss mellom bosted og skole.....	6
3.4	Avstand mellom bosted og opplæringssted.....	6
3.4.1	Gangavstand	6
3.5	Skyss for elever med varig funksjonshemming eller sykdom.....	7
3.6	Midlertidig skade eller sykdom	7
3.7	Voksne med rett til videregående opplæring	7
3.8	Skyss til friskoler	7
3.9	Skyss som avviker fra skolens ordinære start- og sluttider.....	8
3.10	Læringer, lære kandidater og studenter ved fagskoler.....	8
4	Skyssgodtgjørelse	8
4.1	Full skyssgodtgjørelse.....	8
5	Elevens bosted.....	8
5.1	Folkeregistrert adresse/hybeladresse	8
5.2	Delt bopel	9
5.3	Elev i fosterhjem/avlastning.....	9
5.4	Midlertidig bosted	9
5.5	Institusjon	9
5.6	Hjemreise hybel/internat	9
6	Elevens opplæringssted.....	9
6.1	Opplæring i andre fylker.....	9
6.2	Yrkesfaglig fordypning som del av undervisningen.....	10
6.3	Alternativ opplæring/undervisning flere steder	10
7	Andre opplysninger	10
7.1	Skysstandard.....	10
7.2	Reisefølge og tilsyn.....	10
7.3	Sikker skoleskyss.....	11
7.4	Reisetid	11

8	Søknad og klageadgang	11
8.1	Rutiner – søknad om skoleskyss	11
8.2	Vedtak om skoleskyss	11
8.3	Klageadgang	11
9	Skyssbevis	11
9.1	Elektronisk skyssbevis	11
9.2	Mistet skyssbevis	12
9.3	Feil grunnlag	12
9.4	Kontroll og sanksjoner	12
10	Samordning	12
11	Endringer i retningslinjer	12

1 Overordnet målsetting for skoleskyssen

Fylkeskommunen har som målsetting å legge til rette for trygg skoleskyss som er rasjonell, miljøvennlig og økonomisk forsvarlig.

Reglene om gratis skoleskyss skal være med på å sikre lik rett til grunnopplæring uavhengig av økonomisk bakgrunn, fysiske forutsetninger, bosted og geografi.

Barnekonvensjonen krever at alle barn har rett til å bli hørt i saker som vedrører dem og at barnets beste skal være et grunnleggende hensyn.

2 Ansvar for skoleskyss

Ref.: Opplæringslova §13-4

2.1 Planlegging og organisering

Fylkeskommunen ved selskapene Brakar, Ruter og Østfold kollektivtrafikk administrerer og organiserer skoleskyssen etter disse retningslinjer i samarbeid med de videregående skolene, videregående opplæring og transportørene.

Skoleskyssen tilrettelegges i henhold til vedtatt skolerute.

Kollektivselskapene kan fastsette egne arbeidsrutiner for organisering av skoleskyss i tråd med fylkeskommunens retningslinjer.

Det er der eleven til enhver tid bor som avgjør hvilket selskap som har skyssansvar.

2.2 Kollektivselskapenes administrative områder

Elevens bostedskommune er avgjørende for hvilket kollektivselskap som forvalter skoleskyssen:

Brakar: Drammen, Flesberg, Flå, Gol, Hemsedal, Hol, Hole, Jevnaker, Kongsberg, Krødsherad, Lier, Modum, Nesbyen, Nore og Uvdal, Ringerike, Rollag, Sigdal, Øvre Eiker, Ål

Ruter: Asker, Aurskog-Høland, Bærum, Eidsvoll, Enebakk, Frogn, Gjerdrum, Hurdal, Lillestrøm, Lunner, Lørenskog, Nannestad, Nes, Nesodden, Nittedal, Nordre Follo, Rælingen, Ullensaker, Vestby, Ås

Østfold kollektivtrafikk: Aremark, Fredrikstad, Halden, Hvaler, Indre Østfold, Marker, Moss, Rakkestad, Råde, Sarpsborg, Skiptvet, Våler

2.3 Økonomisk ansvar

Ref.: Opplæringslova § 13-4

Fylkeskommunen skal finansiere skyss til videregående opplæring i samsvar med Opplæringslovas §§ 7-2, 7-3 og 7-4 med tilhørende forskrifter.

3 Rett til skoleskyss

3.1 Hvem skyssordningen omfatter

Ref.: Forskrift til opplæringslova § 10-1

Skyssordningen omfatter elever som ifølge folkeregisteret har hjemmeadresse i og er bosatt i Viken. Skyss eller skyssgodtgjørelse gis ikke til elever hjemmehørende i andre fylker.

Elever som hører hjemme i Viken og går på offentlig skole i andre fylker, kommer inn under ordningen. Elever som går på friskole i andre fylker har skyssrett til fylkesgrensa.

3.2 Dispensasjon fra retten til gratis skoleskyss

Ref. forskrift til opplæringsloven § 10-3

Fylkeskommunen kan søke om dispensasjon fra retten til gratis skoleskyss. Eleven må da selv kjøpe ungdomskort. Se nærmere informasjon på fylkeskommunens nettside om kommuner/områder som er innvilget dispensasjon

3.3 Skoleskyss mellom bosted og skole

Ref.: Opplæringslova § 7-2 og merknader fra Ot.prp. nr. 46 (1997–1998) til § 13-4

Skoleskyss er daglig skyss mellom bosted og skole. Skolens ordinære start- og sluttider er førende for når skyssen tilbys.

Skoleskyssen organiseres med offentlig betalt transport, ut fra hensyn til miljø, god transportøkonomi og akseptabel reisetid for eleven.

3.4 Avstand mellom bosted og opplæringssted

Ref.: Opplæringslova § 7-2

Elever som har mer enn 6 km mellom bosted og opplæringssted en veg, har rett til fri skyss.

Bor eleven på hybel eller internat regnes dette som elevens bosted i de tilfeller dette ligger nærmere skolen enn folkeregistrert bosted.

Avstand skal regnes langs korteste farbare veg, og gjelder fra inngangsdøren hvor eleven bor til skolens hovedinngang. Hvis skolen har flere inngangsdører skal skolevegen måles til inngangen som er lengst borte fra elevens bosted. Det avgjørende er om vegen fremstår som åpen for allmenn ferdsel. Også private veger og stier som er i allment bruk, kan betraktes som skoleveg.

Oppmåling skjer ved bruk av kollektivselskapenes elektroniske kartsystemer. Privat oppmåling godtas ikke. Det legges inn en fast feilmargin når det foretas oppmåling

3.4.1 Gangavstand

Ref.: Rundskriv Udir-2-2019 pkt. 3

Det kan kreves at elever går en rimelig distanse frem til en oppsamlingsplass. Hva som anses rimelig må avgjøres etter en konkret vurdering, der elevens alder, trafiksikkerhet og fremkommelighet må vektlegges. Dessuten skal man ta hensyn til den totale reisetiden, gange og kollektiv, når man vurderer hva som er rimelig gangavstand. Avstanden fram

til oppsamlingsstedet/transportmiddelet kan uansett ikke være like lang som avstanden som gir rett til skoleskyss (6 km), og skyssstilbudet skal dekke størstedelen av totaldistansen mellom hjem og skole.

3.5 Skyss for elever med varig funksjonshemming eller sykdom

Ref.: Opplæringslova § 7-3 med merknader fra Ot.prp. nr. 46 (1997-1998)

Elever med varig funksjonshemming eller sykdom har rett til fri daglig skoleskyss uavhengig av avstanden mellom hjem og skole.

Det er funksjonshemmelsen, skaden eller sykdommen tilsier at eleven har et reelt behov for skyss. Dette skal dokumenteres med attest fra sakkyndige. Det er den som søker om slik skyss som er ansvarlig for at erklæring om skyssbehov og forutsetninger foreligger. Søknaden eller erklæringen skal inneholde tilstrekkelige opplysninger til å kunne vurdere hensiktsmessig skyssmiddel.

3.6 Midlertidig skade eller sykdom

Ref.: Opplæringslova § 7-3 med merknader fra Ot.prp. nr. 46 (1997-1998), rundskriv Udir-2-2019 pkt. 2.4

Elever med midlertidig skade eller sykdom har rett til fri daglig skoleskyss uavhengig av avstanden mellom hjem og skole. Midlertidig skoleskyss benyttes når eleven har en skade eller en sykdom, og det er nødvendig med transport i en kortere periode.

Behov for midlertidig skoleskyss skal dokumenteres med attest fra sakkyndige. Det er den som søker om slik skyss som er ansvarlig for at erklæring om skyssbehov og forutsetninger foreligger. Søknaden eller erklæringen skal inneholde tilstrekkelige opplysninger til å kunne vurdere hensiktsmessig skyssmiddel og varigheten av behovet.

Elever har ikke krav på skyss til/fra lege, tannlege, fysioterapeut eller annen medisinsk/psykologisk behandling.

3.7 Voksne med rett til videregående opplæring

Ref.: Opplæringslova §§ 3-1, 4-3A, rundskriv Udir-2-2008, rundskriv Udir-2-2019 pkt. 11

Voksne som er tatt inn med voksenrett i ordinær videregående opplæring har skyssrett på lik linje med elever med ungdomsrett.

Deltakere som tar videregående opplæring spesielt tilrettelagt for voksne, jf. opplæringslova § 4A-3, har ikke rett på gratis skyss.

3.8 Skyss til friskoler

Ref.: Opplæringslova §§ 3-11, 7-2, 7-3, 7-4 og friskolelova § 3-7

Elever ved videregående friskoler med statsstøtte, har rett til skyss etter reglene som gjelder for offentlige skoler. Retten til skyss, reisefølge og tilsyn gjelder bare innenfor fylkesgrensen i det fylket der eleven bor. Dette gjelder også for elever med funksjonshemming eller midlertidig skade eller sykdom. Friskoler uten statsstøtte omfattes ikke av retten til skoleskyss.

3.9 Skyss som avviker fra skolens ordinære start- og sluttider

Ref.: Merknader fra Ot.prp. nr. 46 (1997-1998) til opplæringslova §§ 7-2 og 13-4

Det settes ikke opp skyss til avvikende start- og sluttider som for eksempel ved heldagsprøver, tentamen, eksamen, fritimer, skoleavslutning eller andre forskyvninger i skoletiden.

3.10 Læringer, lære kandidater og studenter ved fagskoler

Ref.: Opplæringslovas §§ 4-1, 7-2 og fagskoleloven

Retningslinjene gjelder ikke for læringer eller lære kandidater. Læringer og lære kandidater defineres ikke som elever og har derfor ikke rett til skyss etter opplæringslovas bestemmelser.

Elever som får slutt opplæring på skole, ikke i bedrift, fremstiller seg til fag- eller svenneprøve som elever, og har derfor rett til skoleskyss etter samme kriterier som andre elever.

Studenter ved fagskoler omfattes ikke av opplæringslovas bestemmelser og har dermed ikke rett til skyss eller skyssgodtgjørelse.

4 Skyssgodtgjørelse

4.1 Full skyssgodtgjørelse

Ref.: Forskrift til opplæringslova §§ 10-1 og 10-2, rundskriv Udir 3-2011

Eleven har rett til full skyssgodtgjørelse i de tilfeller fylkeskommunen ikke gir tilbud om gratis skyss.

Det er fylkeskommunen som kan velge om eleven skal få gratis skyss eller full skyssgodtgjørelse. Fylkeskommunen vurderer hvert enkelt tilfelle, og skyssopplegg skal godkjennes på forhånd.

Dette gjelder også ved manglende skysstilbud for strekningen bosted–nærmeste holdeplass når denne er over 6 km en veg.

Ved bruk av privat bil blir skysskostnadene dekket etter satsene i forskrift til opplæringslova § 10-2.

Eventuelle nødvendige kostnader som er større enn det satsen dekker, som bompenger e.l., må dokumenteres gjennom kvittering. Parkeringsavgift e.l. dekkes ikke. Godtgjørelse utbetales etterskuddsvis. For at reiseutgifter skal bli refundert må det fremlegges egen søknad. Kostnadene skal dokumenteres. Full skyssgodtgjørelse ved bruk av privat bil i videregående skole er nærmere beskrevet i Udir 3-2011.

5 Elevens bosted

Ref.: Rundskriv Udir-2-2019 pkt. 4

5.1 Folkeregistrert adresse/hybeladresse

Elevens bosted er vanligvis elevens adresse registret i folkeregisteret i henhold til lov om folkeregister.

Dersom eleven bor på hybel eller internat blir dette regnet som elevens bosted hvis den ligger nærmere skolen enn folkeregistrert adresse.

Elever som bor midlertidig andre steder, f.eks. hos familie eller venner, har ikke skyssrett. Dette gjelder selv om oppholdet skyldes sykdom eller lignende hos foresatte.

5.2 Delt bopel

Ved delt bopel vurderes skyssbehovet fra hver bopel for seg. Det gis skyss til begge bosteder når det er et fast og forutsigbart opplegg, og daglig skyss vurderes som forsvarlig.

5.3 Elev i fosterhjem/avlastning

Ref.: Rundskriv Udir-2-2019 pkt. 7.3

Skyss for elever med fast plass i fosterhjem og elever i avlastningshjem, dekkes på samme måte som mellom ordinært bosted og opplæringssted.

5.4 Midlertidig bosted

Ref.: Rundskriv Udir-2-2019 pkt. 4 og 7.3

For barn og unge som er midlertidig under barnevernets omsorg, er det barnevernet som har det økonomiske og praktiske ansvaret for skyssen.

Det kommer frem av rundskriv Udir-2-2019 pkt. 4 at retten til skyss ikke vil gjelde private ordninger som ikke kommer av offentlig vedtak.

5.5 Institusjon

Ref.: Opplæringslova § 13-3a

Ved opphold på behandlingsinstitusjoner dekkes nødvendig skoleskyss av fylkeskommunen der institusjonen ligger.

5.6 Hjemreise hybel/internat

Ref.: Opplæringslova § 7-2

Elever som bor på hybel/internat får ikke dekket utgifter i forbindelse med hjemreiser. Internatelever med funksjonsnedsettelse kan søke om hjemreiser utover de hjemreiser som skolen dekker.

6 Elevens opplæringssted

6.1 Opplæring i andre fylker

Ref.: Opplæringslova § 13-3, med merknader fra Prop. 72 L (2015–2016), friskolelova § 3-7

Elever som er gjesteelever i andre fylker har rett til skyss på like vilkår som øvrige elever. Skoleskyssen blir ikke organisert på en særskilt måte for å legge til rette for at elevene skal kunne reise til og fra skoler i andre fylker.

Elever som hører hjemme i Viken som går på private videregående skoler godkjent etter friskoleloven eller statlige videregående skoler, har rett til skyss på like vilkår som øvrige elever. Denne skyssretten gjelder til fylkesgrensa.

Skoleskyssen organiseres med offentlig betalt transport, ut fra hensyn til miljø, god transportøkonomi og akseptabel reisetid for eleven.

Skyss for disse elevene gjelder den daglige reise mellom bosted/hybel og skole. Reise mellom bosted og hybel/internat dekkes ikke.

6.2 Yrkesfaglig fordypning som del av undervisningen

Ref.: Opplæringslova § 7-2 og merknader fra Ot.prp. nr. 46 (1997–1998) til § 7-2

Elever som har yrkesfaglig fordypning i arbeidslivet i henhold til godkjent opplæringsplan, har rett til skyss/full skyssgodtgjørelse på samme vilkår som gjelder for daglig skoleskyss.

Reise mellom hjem og hybel dekkes ikke.

Skyssretten kan avgrenses dersom utplasseringsstedet ligger uforholdsmessig langt fra hjemmet. Elever som må ha utplassering så langt fra hjem/skole at daglig skyss ikke er forsvarlig får dekket skyss for daglig reise mellom hybel og arbeidssted dersom vilkårene ellers er oppfylt.

6.3 Alternativ opplæring/undervisning flere steder

Ref.: Opplæringslova § 7-2

Skolen har det økonomiske ansvar for skyss dersom undervisningen en eller flere dager i uka er lagt utenfor skolens geografiske område. Dette gjelder også skyss til aktiviteter utenfor skolen i skoletiden.

7 Andre opplysninger

7.1 Skysstandard

Ref.: Rundskriv Udir-2-2019 pkt. 5

Standarden i skoleskyssen skal ivareta elevenes sikkerhet samt at den skal være mest mulig rasjonell, miljøvennlig og økonomisk forsvarlig.

Vurderingen av hva som er et akseptabelt skysstilbud bygger på en avveining mellom individuelle hensyn til eleven, og forhold knyttet til denne på den ene siden, og en effektiv og rasjonell organisering av skoleskyssen på den andre siden. Samfunnsøkonomiske hensyn er også relevante.

Fylkeskommunens kollektivselskap Brakar, Ruter og Østfold kollektivtrafikk planlegger skyssopplegget, og hvilke skyssmiddel som den enkelte elev skal benytte. Skoleskyssen organiseres ut fra hensyn til miljø og god transportøkonomi.

7.2 Reisefølge og tilsyn

Ref.: Opplæringslova §§ 7-4, 9a-3, og merknader fra Ot.prp. 46 (1997-1998) til § 7-4, rundskriv Udir 2-2019, pkt. 6

Eleven har rett til nødvendig reisefølge/ledsager. I tilfeller hvor eleven ikke kan reise alene, og hvor det er påkrevd med reisefølge/ledsager, har skolen ansvaret for å skaffe, organisere og finansiere slik reisefølge.

7.3 Sikker skoleskyss

Ref. forskrift om sikring av skoleelever i buss §§ 2 og 3

Skysstilbudet skal dimensjoneres slik at elever med rett til skyss skal ha tilgang til sitteplass med bilbelte fastmontert. Dette gjelder ikke for bybusser (klasse 1).

Det kan ikke regnes med sitteplass hvis elever velger å reise med avgang utenom skolens ordinære start- og sluttid og når skoleskyssen utføres med ordinær rutebuss.

7.4 Reisetid

Ref.: Opplæringslova § 7-2

Eleven skal ha en akseptabel reisetid. I vurderingen av hva som er akseptabel reisetid må gangtid og tid med transportmiddel sees i sammenheng. Det må tas med i vurderingen hvor lang ventetid eleven har før og etter skolen. Det kan også tas hensyn til andre forhold, slik som antall overganger, elevens forutsetninger mv.

Elevens samlede reise- og ventetid bør ikke overstige 20 timer per uke (2 timer hver vei). Dersom reisetiden blir for lang, må innlosjering vurderes av elev/foresatte.

Kravet til samordning av skoletransporten er beskrevet i pkt. 10.

8 Søknad og klageadgang

8.1 Rutiner – søknad om skoleskyss

Kollektivselskapene skal ha rutiner for mottak av søknad om skoleskyss eller skysstilskudd. Rutinene må gjøres kjent for skoler, elever og foresatte.

8.2 Vedtak om skoleskyss

Ref.: Forvaltningsloven kapittel V

Vedtak om skoleskyss er enkeltvedtak i henhold til forvaltningslovens bestemmelser. Det enkelte kollektivselskap fatter vedtak på vegne av fylkeskommunen.

8.3 Klageadgang

Ref.: Forvaltningsloven §§ 28 og 29, opplæringslova § 15-2

Vedtak om skoleskyss kan påklages. Klageinstansen er fylkeskommunens klagenemnd i saker vedr. skoleskyss for elever i videregående skole.

Klagen sendes til det kollektivselskapet som har truffet vedtaket. Underinstansen kan omgjøre vedtaket til gunst for klager. Opprettholdes vedtaket, oversendes klagen til fylkeskommunens klagenemnd som fatter endelig vedtak.

9 Skyssbevis

9.1 Elektronisk skyssbevis

Det benyttes elektroniske skyssbevis i skoleskyssen. Skyssbeviset skal fremvises ved påstigning. Kan ikke skyssbeviset fremvises skal det betales ordinær billett.

Ved behov kan skyssbevis utstedes på annen måte.

9.2 Mistet skyssbevis

Elever som mister eller får ødelagt sitt skyssbevis, må straks bestille nytt. Det kan kreves et gebyr for utgifter til utstedelse av nytt skyssbevis.

9.3 Feil grunnlag

For elever som har fått skoleskyss på feil grunnlag kan vedtaket omgjøres og skyssbevis inndras/ugyldiggjøres. Skyssgodtgjørelse utbetalt på feil grunnlag kan kreves tilbakebetalt.

9.4 Kontroll og sanksjoner

Kollektivselskapets transportvilkår (befordringsvedtekter) legges til grunn ved kontroller og sanksjoner i skoleskyssen.

Ved hærverk på skyssmidlet vil eleven være erstatningspliktig.

10 Samordning

Ref.: Opplæringslova § 13-4, merknader fra Ot.prp. nr. 46 (1997-1998) kapittel 31 til § 13-4

Fylkeskommunen har ansvar for å organisere skoleskyssen og kan avgjøre at flere elever må benytte samme skyssmiddel, inkludert tilrettelagt skyss. Det legges opp til felles skyssordning for ordinære passasjerer, elever fra grunnskolen og elever fra videregående skole. De videregående skolene skal ta organisering av skyss med i vurderingene når skolerute og skolens start- og sluttider fastsettes.

11 Endringer i retningslinjer

Fylkesråden gis fullmakt til å foreta mindre endringer og oppdateringer. Endringer av vesentlig art eller som har betydning for elever, skal godkjennes av fylkestinget.